

PROTOCOL SCHOOLVERZUIM

PRIMAIR ONDERWIJS

leerplicht
+voortijdig schoolverlaten

dienst **Gezondheid
& Jeugdzh**

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	2
2. Leer- en kwalificatieplicht, verzuim	3
4-jarigen	3
Verschillende vormen van ongeoorloofd verzuim	3
Verzuim en achterliggende problematiek	5
3. Verantwoordelijkheid scholen	5
Instrumenten	5
Verzuimregistratie	7
Melden verzuim	8
Meldingsplicht scholen	8
Melden verzuim via DUO	9
Ziekteverlof	10
Schorsing en verwijdering	10
4. Werkwijze consulent LVS	10
Taken consulent	10
Onderzoek	11
Strafoplegging	11
Samenwerking	11

Bijlage Stroomschema's

*Dit protocol is een uitgave van
Leerplicht en Voortijdig
Schoolverlaten, onderdeel van de
Dienst Gezondheid & Jeugd.*

Contact:

Dienst Gezondheid & Jeugd (Leerplicht
en Voortijdig Schoolverlaten)

Karel Lotsyweg 40

Postbus 166

3300 AD Dordrecht

T 078 7708500

√ www.dienstgezondheidjeugd.nl

Januari 2016,
aangepast augustus 2018.

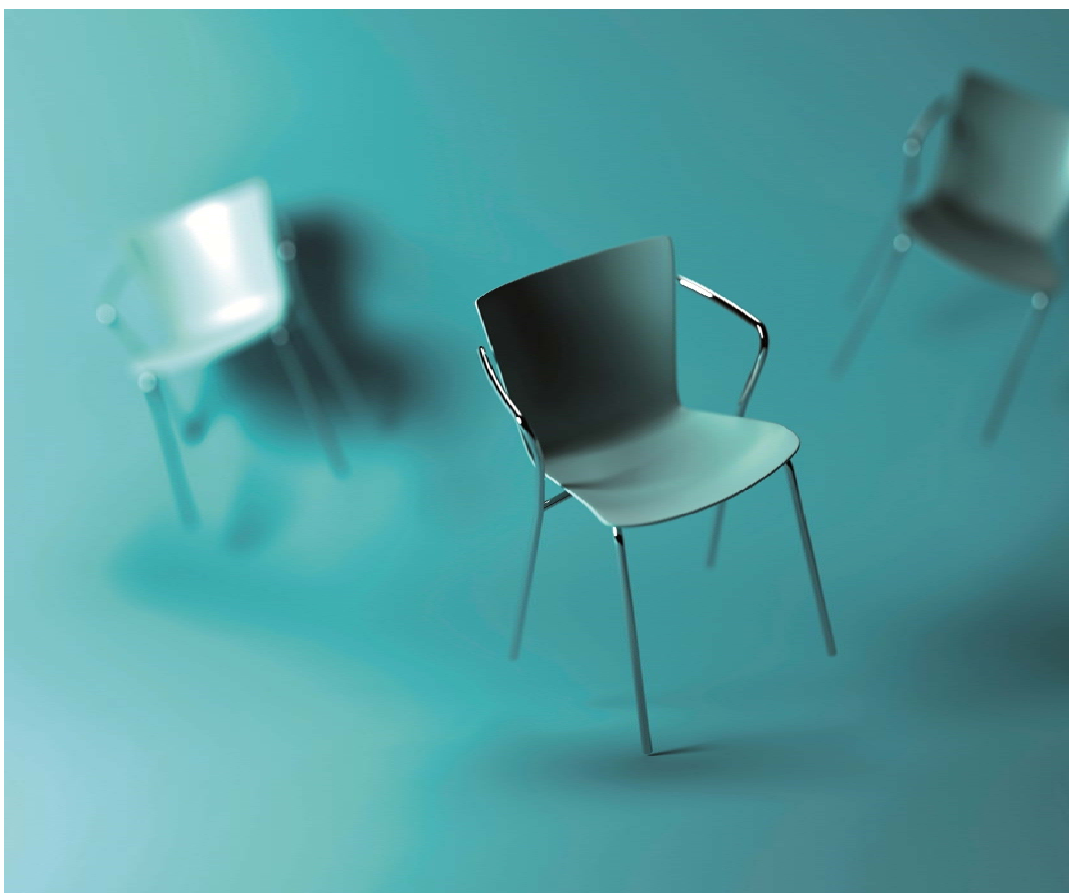
1. Inleiding

Het is algemeen bekend dat kinderen die regelmatig verzuimen een grotere kans hebben voortijdig schoolverlater te worden. Ook is een verband aangetoond tussen regelmatig verzuim en het ontwikkelen van afwijkend en/of crimineel gedrag. Om die redenen is het voorkomen en terugdringen van ongeoorloofd schoolverzuim enorm belangrijk.

Scholen hebben een zeer belangrijke rol bij het terugdringen van schoolverzuim. Met dit protocol willen we inzichtelijk maken, wanneer er sprake is van verzuim, wat er van de scholen verwacht wordt en welke partners betrokken zijn.

Binnen het Arrondissement Rotterdam zijn afspraken gemaakt over de aanpak van schoolverzuim. De aanpak van schoolverzuim vloeit voort uit de bepalingen van de Leerplichtwet 1969 en de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS).

Dit protocol geeft die formele afspraken verkort weer en biedt een praktische handreiking hoe de scholen voor primair onderwijs in de regio Zuid-Holland Zuid en de Dienst Gezondheid & Jeugd, afdeling Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten (LVS) gezamenlijk tot voorkoming en terugdringing van het schoolverzuim kunnen komen.

2. Leer- en kwalificatieplicht, verzuim

Ieder kind heeft recht op onderwijs en tegelijk een leerplicht. Kinderen hebben onderwijs nodig om zich te ontwikkelen en te ontplooiën, maar ook om later meer kans te hebben op werk.

Ieder kind is volledig leerplichtig vanaf de eerste schooldag van de maand na de vijfde verjaardag tot aan het einde van het schooljaar na afloop waarvan de jongere ten minste twaalf volledige schooljaren één of meer scholen heeft bezocht of aan het einde van het schooljaar waarin de jongere zestien jaar is geworden (art. 3 lid 1 onder a en b Leerplichtwet). Tevens geldt dat de jongere verplicht is onderwijs te blijven volgen totdat hij/zij een startkwalificatie heeft behaald of tot het moment waarop hij/zij de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt.

Een startkwalificatie is behaald bij:

- Havo of VWO diploma
- MBO diploma niveau 2

Schema 1 leerplicht

Start leerplicht	Volledige leerplicht tot	kwalificatieplicht
1 ^e schooldag van de maand na de 5 ^e verjaardag	Einde schooljaar waarin de jongere 16 jaar is geworden	- Havo of VWO diploma - MBO diploma niveau 2 - Bereiken leeftijd 18 jaar

4-jarigen

De Leerplichtwet biedt vooralsnog geen mogelijkheid om te interveniëren bij vierjarigen. Het advies aan scholen is om ouders bij de inschrijving van hun kind nadrukkelijk te wijzen op de regels met betrekking tot het schoolgaan; op tijd in de klas verschijnen, dagelijks aanwezig zijn, tijdig en correct afmelden en dergelijke. LVS kan bij vierjarigen wel een adviserende rol vervullen.

Verschillende vormen van ongeoorloofd verzuim

Op basis van de Leerplichtwet zijn scholen verplicht (vermoedelijk) ongeoorloofd verzuim te melden.

Absoluut verzuim: van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige niet ingeschreven staat bij een school of onderwijsinstelling. De school meldt binnen vijf dagen de in- of uitschrijving bij Bron, zodat LVS kan controleren of het kind al dan niet onderwijs volgt.

Relatief verzuim: van relatief verzuim is sprake als een leerplichtige wel op school staat ingeschreven, maar zich onttrekt (of onttrokken wordt) aan de regels van de aanwezigheidsplicht. Onder relatief verzuim vallen:

- ongeoorloofd afwezig;
- te laat komen;
- luxe verzuim.

Er is ook sprake van **relatief verzuim** als de leerplichtige:

- in een periode van vier opeenvolgende lesweken zestien uur of meer les- of praktijktijd verzuimt. Dat is ongeveer gelijk aan drie dagen;
- minder dan zestien uur per vier weken afwezig is én er zorgen over de situatie van het kind zijn of als er sprake is van recidive;
- de leerplichtige regelmatig te laat op school of in de les verschijnt.

Scholen kunnen eerder tot melding overgaan als zij vermoeden, dat door de school getroffen maatregelen onvoldoende effect hebben.

Luxe verzuim: er is sprake van luxe verzuim als een leerplichtige zonder toestemming van school wegblijft vanwege extra vakantie of familiebezoek. Deze vorm van verzuim moet altijd door school worden gemeld bij LVS. In het arrondissement geldt de afspraak dat bij twee dagen of minder luxeverzuim een waarschuwing gegeven wordt door de consulent LVS en vanaf drie dagen verzuim of recidive een proces-verbaal wordt opgemaakt.

Verzuim en achterliggende problematiek

Verzuim is vaak een uitvloeisel van achterliggende problematiek. Is dat het geval dan spreken we ook wel van “zorgwekkend verzuim of signaalverzuim”.

Hiervan is sprake als het verzuim een signaal is voor problemen als:

- leerproblemen;
- sociaal-emotionele problemen;
- (ernstige)gedragsproblemen;
- gezondheidsproblemen (fysiek en/of psychisch/psychiatrisch);
- gezinsproblemen.

In het belang van het kind of jongere dient de school bij de verzuimmelding de consulent LVS op de hoogte te brengen van (vermoedelijke) achterliggende problematiek.

3. Verantwoordelijkheid scholen

Scholen dragen een grote mate van verantwoordelijkheid voor hun leerlingen. Onder deze zogenaamde zorgplicht valt, naast de verantwoordelijkheid voor een goed pedagogisch klimaat, ook de zorg voor het welzijn van de individuele leerling. Een goed georganiseerde zorgstructuur is derhalve een vereiste. Evenals een correct verzuimbeleid en de verplichting van ondersteuning bij het zoeken naar passend onderwijs.

Instrumenten

De eerste die te maken krijgt met ongeoorloofd verzuim is de school. Het is voor de leerling en zijn omgeving van essentieel belang, dat de school snel en adequaat stappen onderneemt om de leerling te bewegen het onderwijs te vervolgen.

De volgende instrumenten dragen daaraan bij:

- **Helder en eenduidig intern verzuimbeleid:**
  - schriftelijk vastgelegd (vermelding in schoolgids/internet);
  - uitgangspunten en doelstellingen geformuleerd;
  - beleid t.a.v. verlof, verplichte deelname festiviteiten/activiteiten, gesprekken met ouders, leerlingen.
- **Een correcte verzuimregistratie, met daarin vermeld:**
  - datum;
  - aantal uren of hele dagen;
  - aantal keren te laat komen;
  - vorm en reden van het verzuim;
  - legitimiteit van het verzuim (geldige reden of niet);
  - ondernomen acties/maatregelen;
  - resultaat.

- **Een goede communicatie met leerlingen, ouders en personeel:**
  - bij inschrijving op school schoolregels en verzuimbeleid kenbaar maken;
  - vermelding verzuimbeleid in schoolgids;
  - geregeld aandacht aan verzuim in bijvoorbeeld nieuwsbrief en website.
- **Ouders en leerlingen direct aanspreken indien er sprake is van verzuim:**
  - leerling direct aanspreken op zijn verzuimgedrag;
  - ouders/verzorgers bijtijds (schriftelijk) aanspreken op het verzuim;
  - eventueel een persoonlijk gesprek aangaan met ouders;
- **Het tijdig consulteren dan wel inschakelen van de consulent LVS:**
  - meld ongeoorloofd verzuim conform de afspraken;
  - vraag de consulent LVS om advies m.b.t. verzuimzaken of bijvoorbeeld bij verlofaanvragen;
  - breng ouders op de hoogte van het contact met de consulent LVS.
- **Het instellen van een Ondersteuningsteam (OT):**
  - alle scholen voor primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs zijn verplicht te voorzien in een Ondersteuningsteam, kortweg OT.

Verzuimregistratie

Het is cruciaal dat alle verzuim goed wordt geregistreerd. Alleen zo ontstaat inzicht in verzuimgedrag en is er een stevige basis om actie te ondernemen.

Het bijhouden van de administratie is een verantwoordelijkheid van de school.

Scholen hanteren verschillende registratiewijzen. Belangrijk is dat een aantal aspecten van verzuim geregistreerd worden volgens onderstaande matrix:

Reden afwezigheid	Registreren als
Spijbelen <ul style="list-style-type: none"> • betreft hele uren of dagen; • reden onbekend of niet legitiem; • reden achteraf gemeld.	Ongeoorloofd verzuim
Te laat komen: <ul style="list-style-type: none"> • bij aanvang van de schooldag en/of bij aanvang van een tussentijds lesuur; • reden onbekend of niet legitiem.	Ongeoorloofd verzuim; te laat
Vrije dag/vakantie zonder toestemming (= luxe verzuim)	Ongeoorloofd verzuim
Bezoek (huis)arts, specialist en dergelijke, dat niet gemeld is volgens regels van de school.	Ongeoorloofd verzuim
Ziekte niet gemeld volgens regels school: <ul style="list-style-type: none"> • niet bijtijds gemeld; • niet gemeld door één van de ouders; • gemeld door leerling zelf; • geen schriftelijke verklaring afgegeven.	Ongeoorloofd verzuim
Schorsing	Schorsing
Ziekte gemeld volgens regels school: <ul style="list-style-type: none"> • 's morgens (telefonisch) gemeld door één van de ouders; • bij hervatten onderwijs schriftelijke verklaring afgegeven.	Ziekte
Langdurig ziekteverzuim	Ziekte
Bezoek (huis)arts, specialist e.d. gemeld volgens de regels school	Geoorloofd verzuim; bezoek arts
Vrij verleend i.v.m. begrafenis, bruiloft, jubileum; Verlof aangevraagd volgens richtlijn Leerplichtwet	Geoorloofd verzuim; verlof
Vrij verleend i.v.m. gewichtige omstandigheden; Dit besluit ligt voor een periode t/m 10 dagen altijd bij de schooldirecteur, eventueel in samenspraak met de consulent LVS. Vrij verlenen voor meer dan 10 dagen wordt aangevraagd (via school) bij en besloten door de consulent LVS.	Geoorloofd verzuim; verlof, zie hiervoor ook de website www.dienstgezondheidjeugd.nl

Melden verzuim

Het primair onderwijs meldt het (vermoedelijk) ongeoorloofde verzuim bij LVS via DUO. De consulent LVS kan de school om een verzuimoverzicht verzoeken.

De melding dient het volgende te bevatten:

- naam;
- BSN-nummer van de leerling;
- geboortedatum, adres en woonplaats;
- telefoonnummer;
- hoeveelheid verzuim;
- soort verzuim;
- vermoedelijke reden verzuim;
- ondernomen acties/maatregelen en het resultaat hiervan.

De consulent LVS neemt het verzuim na melding in behandeling.

Meldingsplicht scholen

Soort verzuim	Melden	Hoe?
Absoluut verzuim	Als een leerplichtige jongere niet (meer)staat ingeschreven bij een school of onderwijsinstelling	In- of uitschrijving binnen vijf werkdagen doorgeven via Bron/Duo
Relatief verzuim	<ul style="list-style-type: none"> - bij verzuim van meer dan 16 uren les- of praktijktijd in een periode van 4 weken (art. 21 Lpw); - verzuim minder dan 16 uren les- of praktijktijd én zorgen over de situatie van de leerling/achterliggende problematiek of bij recidive; - bij 9x te laat op school komen of in de les. - bij luxe verzuim als een leerplichtige jongere zonder toestemming van school wegblijft vanwege extra vakantie of familiebezoek. - verzuim gerelateerd aan (vermoedelijk) achterliggende problematiek	<ul style="list-style-type: none"> - Via DUO - De consulent LVS kan om een verzuimoverzicht verzoeken

Te laat komen geldt eveneens als een vorm van verzuim. De aanpak hiervan is als volgt:

Frequentie	School	Leerplicht
6 maal te laat	Bespreekt het te laat komen met ouders en wijst ouders op hun verantwoordelijkheid en neemt bevindingen op in het leerlingvolgsysteem.	
9 maal te laat	Leerling wordt gemeld bij LVS via DUO.	Gaat een gesprek aan met ouders en/of jongere (vanaf 12 jaar) Geeft een formele waarschuwing, bij recidive kan tot een verwijzing naar Halt (jongere vanaf 12 jaar) of een strafrechtelijke aanpak worden overgegaan.
Meer dan 9 maal te laat	Leerling wordt vanwege voortgaand verzuim gemeld bij LVS via DUO.	Maakt een proces-verbaal op tegen ouders Verwijst jongere (vanaf 12 jaar) naar Halt. Is mogelijk vanaf 12 keer te laat.

Verzuim wordt altijd gemeld via DUO.

Binnen het arrondissement Rotterdam is door het Openbaar Ministerie vastgesteld, dat een proces-verbaal inzake leerplicht voorzien moet zijn van een DUO verzuimmelding, zo nodig aangevuld met een verzuimoverzicht van de school.

Ziekteverzuim

Ziekteverzuim van de leerling wordt volgens het "**ZIEKTEVERZUIMPROTOCOL voor leerlingen van primair-, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs**" (kortweg het ziekteverzuimprotocol) afgehandeld. Dit protocol is te downloaden van de website www.dienstgezondheidjeugd.nl.

Schorsing en verwijdering

Een school voor primair onderwijs kan tot schorsing (ter verwijdering) overgaan. De schorsing bedraagt maximaal één week. Schorsingen van langer dan één dag dienen bij de onderwijsinspectie te worden gemeld.

4. Werkwijze consulent LVS

Taken van de consulent

De kerntaken van de consulent LVS zijn:

- preventief controleren en adviseren;
- toezicht houden op naleving van de Leerplichtwet;
- (bevorderen) samenwerking met alle bij een leerling betrokken partijen;
- handhaven en sanctioneren.

Het uitvoerende werk kan onder andere de volgende activiteiten omvatten:

- spreekuur op school;
- deelname OT;
- adviseren van scholen inzake aanvragen extra verlof;
- afgeven van beschikkingen met betrekking tot vrijstellingen;
- gesprekken met jongere, ouders en andere betrokken partijen;
- afleggen huisbezoeken;
- opstellen plan van aanpak.

Indien van toepassing:

- inschakelen (jeugd)hulpverlening;
- geven formele waarschuwing;
- Halt-verwijzing;
- opmaken proces-verbaal.

Het traject van start verzuimmelding tot einde verzuim is schematisch weergegeven in bijgevoegde stroomschema's.

Onderzoek

Een onderzoek door de consulent LVS kan variëren van een eenvoudige juridische check tot een uitvoerig onderzoek, waarbij gesprekken met alle betrokken partijen plaatsvinden, huisbezoeken worden afgelegd, plannen van aanpak worden opgesteld en eventueel vindt (voor)overleg plaats met de Raad voor de Kinderbescherming en/of het Openbaar Ministerie. Alle acties die de consulent LVS onderneemt worden vastgelegd.

Strafoplegging

Nadat het proces-verbaal is ingezonden zal door het Openbaar Ministerie de afdoening worden bepaald.

Samenwerking

Bij de afhandeling van een verzuimmelding kunnen diverse instanties betrokken worden;

- Schoolmaatschappelijk Werk;
- Geestelijke gezondheidszorg;
- Jeugdgezondheidszorg;
- Jeugdhulpverlening;
- Samenwerkingsverbanden;
- Raad voor de Kinderbescherming;
- Halt;
- Politie;
- Openbaar Ministerie.

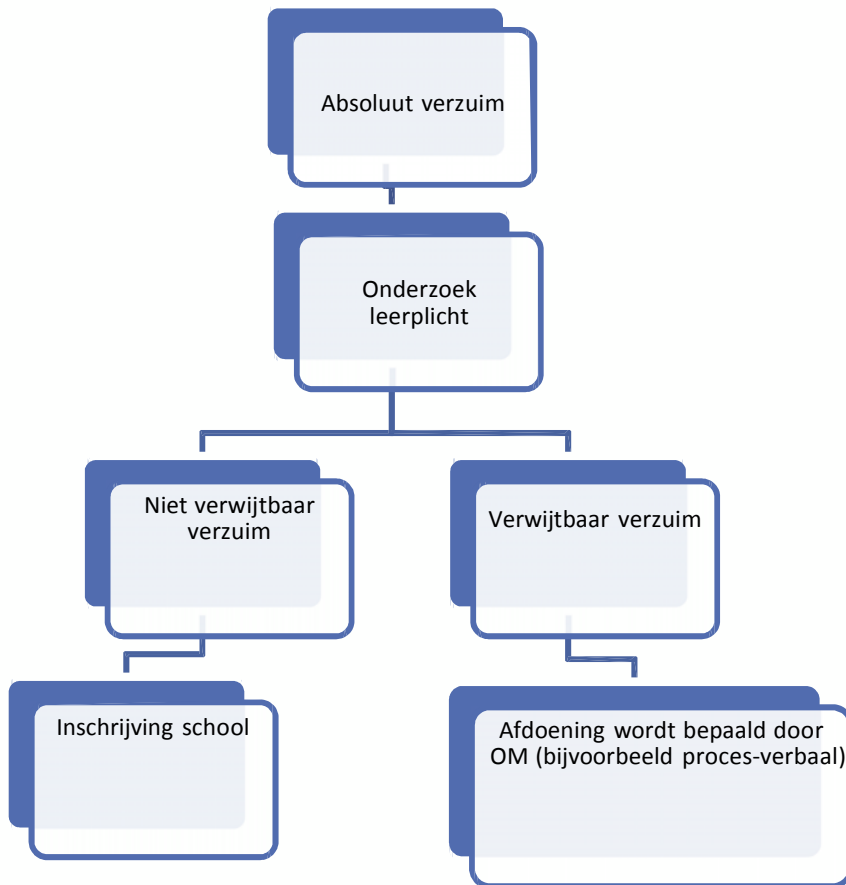

Bijlagen:

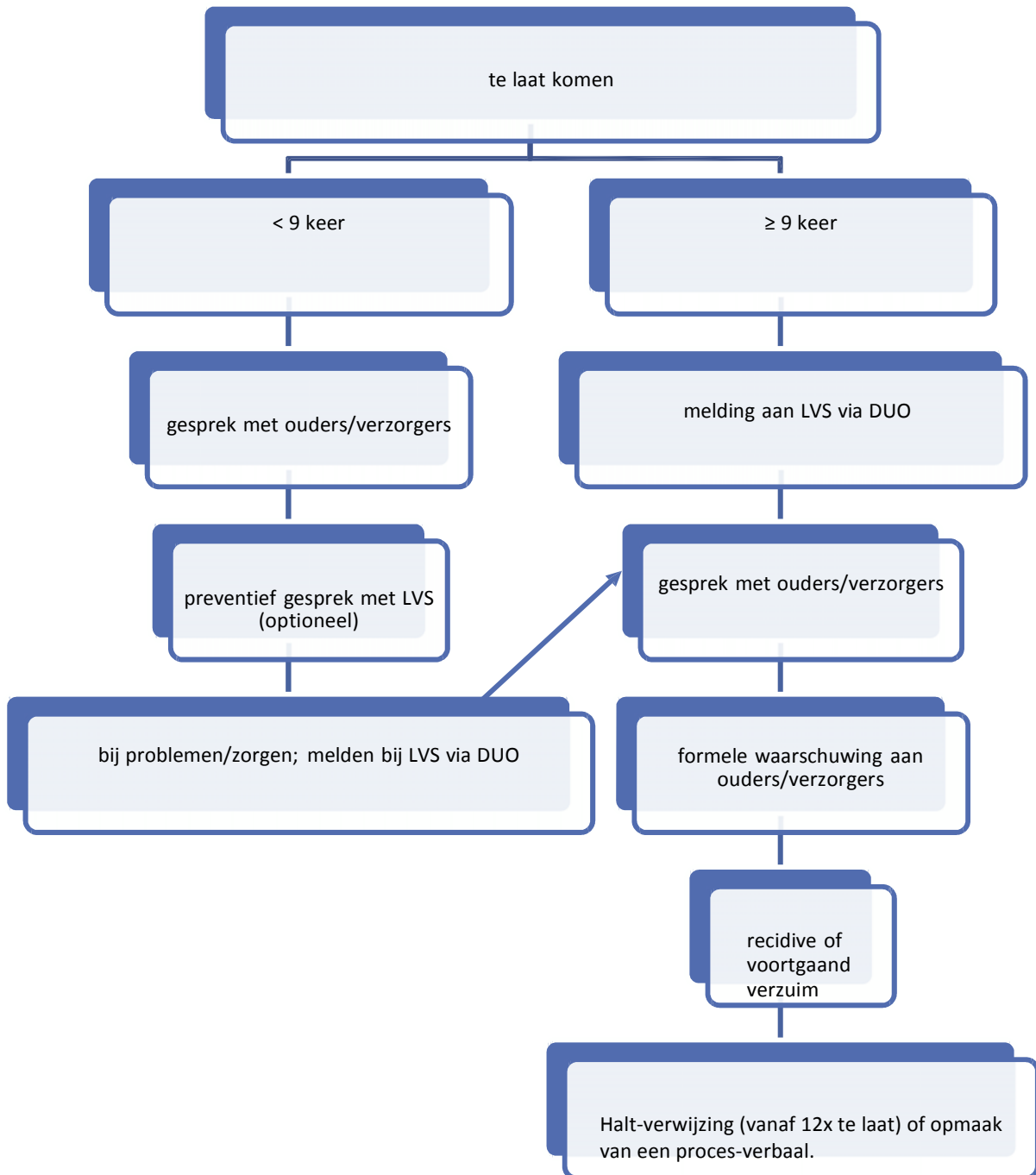
- Stroomschema's

Bijlage Stroomschema's

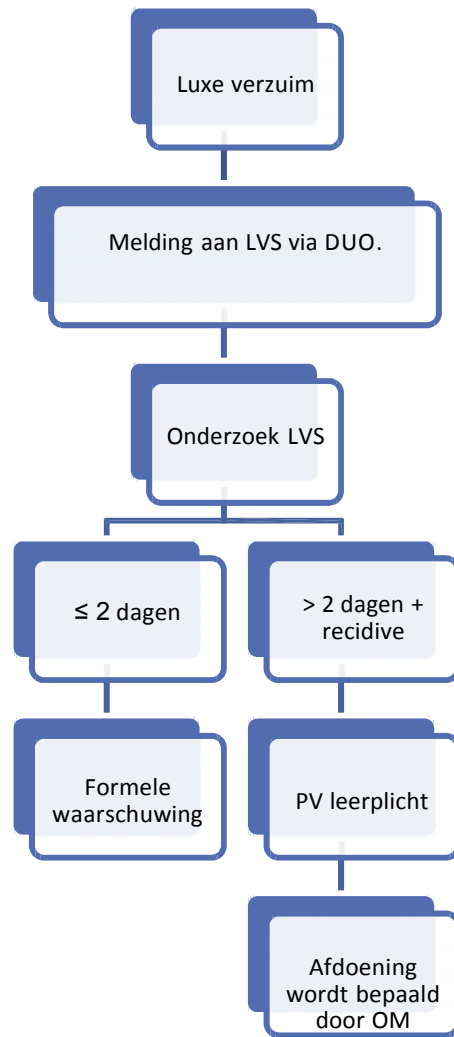
- Absoluut verzuim

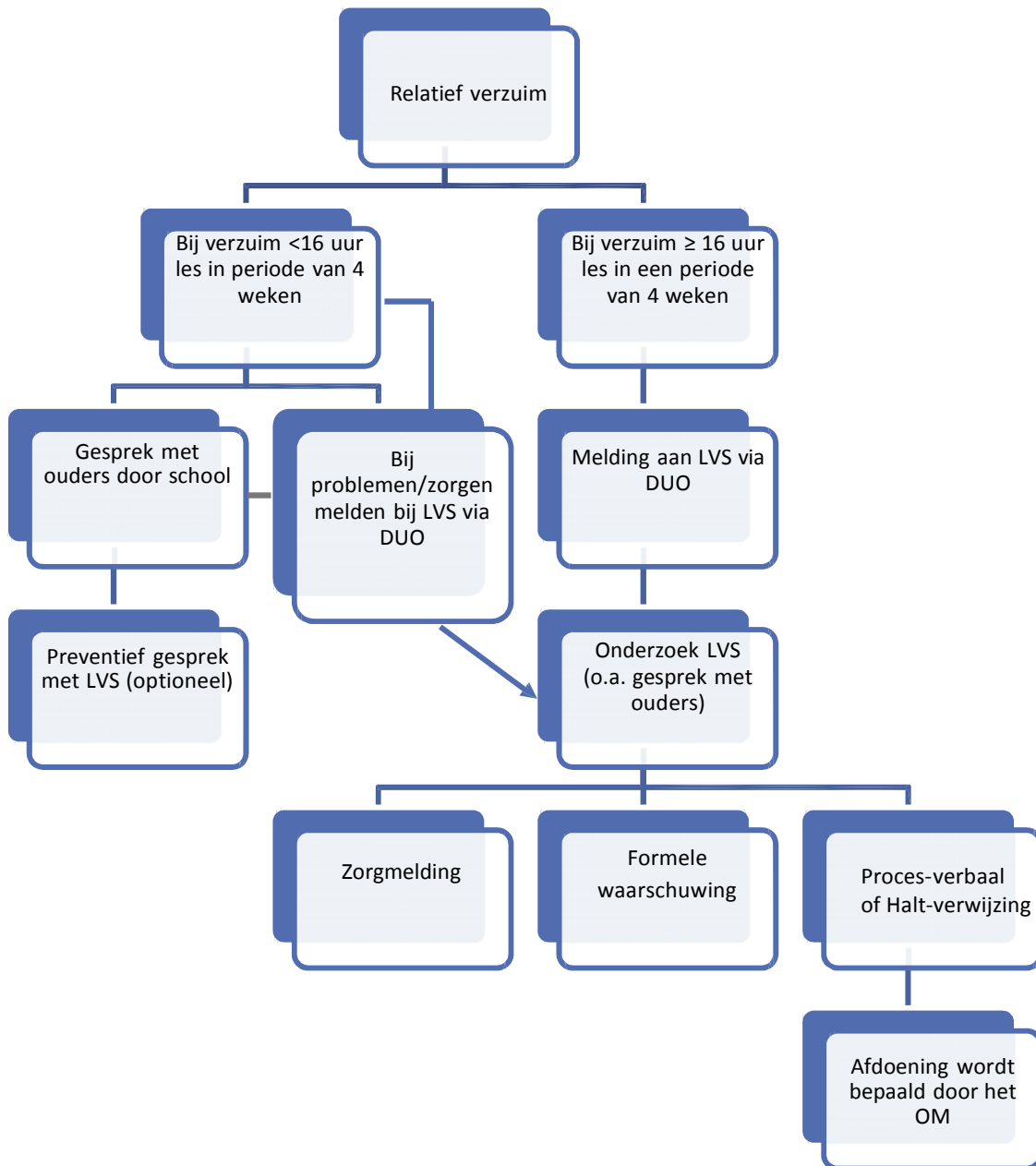
- Te laat komen

- Luxe verzuim

- Relatief verzuim

PROTOCOL SCHOOLVERZUIM PRIMAIR ONDERWIJS

Dit protocol is een uitgave van **Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten**
onderdeel van de **Dienst Gezondheid & Jeugd**

leerplicht
+voortijdig schoolverlaten